

Увод

Секторът на здравеопазването има водещо място в размера на публичните разходи не само за България, но и за страните от ЕС. Разпределението и ефективното управление на разходите за здравеопазване оказват съществено влияние върху конкурентоспособността и потенциала за развитие на нацията.

Предвид високия размер на разходваните за здравеопазване публични ресурси темата за корупцията в този сектор е винаги актуална. Интересът към него се обуславя и от социално-икономическото измерение и просперитета на страната. За България противодействието на корупцията е част от усилията за изграждане на публичните институции и утвърждаване ролята на гражданското общество. Препотвърдяването на корупционните практики се превръща в основен индикатор за въвеждането на съвременни стандарти за прозрачност и контрол в управлението.

Актуалност на изследването

Изследването е ориентирано към една изключително чувствителна тема за българското общество – противодействие на корупционните прояви в здравеопазването. Актуалността и значимостта на комплексните изследвания в областта на анализа и оценката на корупционните фактори и рискове в здравеопазването в съчетание с непрекъснато реформираща се система имат стратегическо значение при вземане на решения, свързани с управленските процеси в страната.

Цел на изследването

Прегледът на стратегическите и програмните документи в сферите на превенция и борба с корупцията в здравеопазването сочи, че липсва ясна и категорично формулирана антикорупционна цел, отговаряща на обществените нужди и очаквания, въз основа на която да се структурират антикорупционни механизми в тази система.

Сравнението между предприеманите мерки за превенция и противодействие на корупцията в здравеопазването и реалната фактическа обстановка показва разминаване между стратегическите насоки на институциите и очакванията и нуждите на потребителите на здравни услуги и медицинските специалисти.

Целта на изследването е да прегледа и анализира действащите модели на здравеопазване и въведените антикорупционни стратегии в сектора в страни от Европейския съюз, като изведе методически насоки и предложения за изграждане на антикорупционни мерки.

Поставената цел в изследването се постига чрез задълбочен теоретичен обзор на водещи теоретични школи при дефиниране на явлението корупция и формите на проявление в сектора на здравеопазването.

Чрез анализираните и разгледани модели на здравеопазването в страни от ЕС са изведени специфични характеристики и проявления на корупцията в здравеопазването при отчитане на социалните и културните особености и възприятия в страните.

С анализа на държавната политика в сферата на здравеопазването в България са открити моделите на финансиране на здравни услуги и ролята на държавата в този процес. На тази основа са изведени организационни мерки и форми в здравеопазването в България. Чрез идентифицираните проблемни области са открити и предпоставките за корупционни практики, реализирани на централно и регионално ниво.

С анализа и оценката на изпълнението на секторната антикорупционна политика в системата на здравеопазването са открити тактическите действия, ориентирани към разкриване на корупционни престъпления и критичните точки при идентифициране на негативните практики.

Класифицираната и детайлно анализирана съдебна практика откроява видовете корупционни престъпления в системата на здравеопазването, като акцентира на чувствителни моменти в нормативната уредба на страната.

Разгледани са съществени методически аспекти, свързани с изграждане на контролни механизми и мерки при създаване на антикорупционни политики.

Обект на изследването са мерките и механизмите за превенция на корупцията в здравеопазването.

Предмет на изследването е съвкупността от знания, необходими за формиране на концептуална рамка на системата за противодействие на корупцията в здравеопазването.

Основната теза, която се застъпва в изследването, е, че ефективните механизми за противодействие на корупцията в здравеопазването трябва да са насочени не просто към ликвидиране на последиците, а към разкриване на причините и зоните с най-висок корупционен риск, с цел предотвратяване на корупционни прояви.

Прегледът и анализът на състоянието на сектор "Здравеопазване" в България показва системни проблеми, свързани с липсата на последователна и целенасочена политика, което е предпоставка за развитие на нерегламентирани плащания.

В резултат от идентифицираните проблеми е предложена примерна методика за контрол и изграждане на антикорупционни политики в организациите от сектора на здравеопазването.

Усилията на авторите не са насочени към елиминиране на причините и условията, генериращи корупция, а към регистриране, контролиране и санкциониране на негативните последици от тях. Всяко решение в сферата на здравео-

опазването е от значение за обществото, поради което не може да има конюнктурен или политически характер, тъй като неговото практическо приложение води до сериозни последици във времето.

Антикорупционното законодателство и практика придобиват особено голямо значение в публичния сектор и в стратегическите приоритети на страната.

Авторите изказват сърдечна благодарност на уважаемите рецензенти проф. Стефан Мичев и доц. Красимир Йорданов.

В монографията главите са разработени, както следва:

Глави I, III, VI, IX, X са разработени от д-р Ивелина Петкова;

Глави II, VII и VIII са разработени от проф. д-р Златин Киряков;

Глави IV и V са разработени от д-р Георги Димитров.